

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2023. gada 20. martā
(OR. en)

7264/23

COASI 59
ASIE 26
CFSP/PESC 417
COHAFA 31
DEVGEN 60
SUSTDEV 44
COPS 125
POLMIL 50
MIGR 90

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsekretariāts

Datums: 2023. gada 20. marts

Saņēmējs: delegācijas

Iepr. dok. Nr.: 7191/23, 7234/23

Temats: Afganistāna

– Padomes secinājumi (2023. gada 20. marts)

Pielikumā ir pievienoti Padomes secinājumi par Afganistānu, kurus Padome pieņēma 3941. sanāksmē, kas notika 2023. gada 20. martā.

Padomes secinājumi par Afganistānu

1. Eiropas Savienība vēlreiz apstiprina principiālo apņemšanos attiecībā uz mieru un stabilitāti Afganistānā un tās iedzīvotāju atbalstīšanu. Stabila Afganistāna ir visas starptautiskās sabiedrības interesēs, lai novērstu reģionālo nestabilitāti, terorisma draudus, piespiedu pārvietošanu un neatbilstīgu migrāciju.
2. ES atkārtoti apstiprina, cik svarīgi un derīgi ir Padomes 2021. gada 15. septembra secinājumos izklāstītie kritēriji attiecībā uz *Taliban* ieceltās pagaidu valdības politiku un darbībām. ES vēlreiz aicina *Taliban* afgāņu tautas interesēs ievērot, aizsargāt un īstenot visas cilvēktiesības, vērsties pret cilvēktiesību pārkāpumiem un aizskārumiem, izveidot iekļaujošu un reprezentatīvu valdību, nepieļaut, ka Afganistāna kalpo par bāzi terorisma uzņemšanai, finansēšanai vai eksportēšanai, nodrošināt netraucētu un nediskriminējošu humanitāro piekļuvi un turpināt atļaut drošu, neapdraudētu un sakārtotu ceļošanu uz Afganistānu un no tās.
3. ES pauž nožēlu par to, ka kopš 2021. gada augusta, kad tika gāzta konstitucionālā valdība, *Taliban* darbības un lēmumi pretēji viņu saistībām ir noveduši pie tā, ka afgāņu tautai, jo īpaši sievietēm un meitenēm, ir krasi pasliktinājusies cilvēktiesību, politiskā, ekonomiskā un humanitārā situācija. Tas nozīmē arī pastāvīgus un sistēmiskus to afgāņu tautas pilsonisko, politisko, sociālo, ekonomisko un kultūras tiesību pārkāpumus, kas atzītas starptautiskajos līgumos, kuru Puse ir Afganistāna. Vienīgi *Taliban* ir atbildīgi par savu darbību, ediktu un lēmumu sekām, kā arī par to, ka tiem trūkst iekšzemes un starptautiskās leģitimitātes.

4. ES pauž satraukumu un stingru nosodījumu par to, ka, kā ziņo, tiek sistēmiski pārkāptas cilvēktiesības, jo īpaši attiecībā uz sievietēm, meitenēm un zēniem, personām, kas pieder pie etniskām un reliģiskām minoritātēm, LGBTI, cilvēktiesību aizstāvjiem, žurnālistiem un citiem mediju darbiniekiem, bijušajiem drošības spēkiem un politiķiem, neraugoties uz t. s. amnestiju, ko izsludināja *Taliban*. Ir jānodrošina atbildība par cilvēktiesību pārkāpumiem un aizskārumiem un par starptautisko tiesību pārkāpumiem. Šajā sakarā ES atgādina, ka Afganistāna ir Starptautiskās Krimināltiesas Romas statūtu Puse. ES un tās dalībvalstis ir gatavas apsvērt to atbildības mehānismu aktivizēšanu, kas paredzēti cilvēktiesību līgumos, kuru Puse ir Afganistāna.
5. Liela mēroga un sistemātiskas dzimumdiskriminācijas institucionalizācija, ko īsteno *Taliban*, rada nopietnas bažas, un tai līdzīgas nav nekur citur pasaulē. ES stingri nosoda *Taliban* lēmumus, kas kopumā ir pasliktinājuši sieviešu un meiteņu stāvokli, izslēdzot viņas no sabiedriskās dzīves un noliedzot viņu cilvēktiesības, tostarp tiesības uz izglītību, darbu un pārvietošanās brīvību. Ar savu diskriminējošo lēmumu aizliegt sievietēm strādāt valsts un starptautiskajās nevalstiskajās organizācijās *Taliban* kavē humānās palīdzības sniegšanu un pamatvajadzībām paredzēto atbalstu afgāņu tautai un kopš 2021. gada augusta ir atbildīgi par vēl krasāku smagās humanitārās un ekonomiskās situācijas pasliktināšanos valstī.
6. Šajā ziņā ES, atgādinādama par Padomes 2018. gada 17. decembra un 2022. gada 14. novembra secinājumiem par sievietēm, mieru un drošību, atkārtoti apstiprina apņemšanos attiecībā uz dzimumu līdztiesību un dzimumvērtīgu rīcību, tostarp, nodrošinot atbildību par visu veidu diskrimināciju un vardarbību pret sievietēm un bērniem un palīdzot šos visus veidus apkarot.

7. ES atkārtoti izsaka savu nelokāmo apņemšanos atbalstīt pilnīgu visu afgāņu, tostarp sieviešu un meiteņu un pie etniskām un reliģiskām minoritātēm piederošo personu, līdzdalību visās Afganistānas dzīves jomās. ES aicina *Taliban* steidzami atcelt savus represīvos lēmumus, tostarp tos, ar kuriem tiek ierobežota sieviešu un meiteņu izglītība un pilnīga, vienlīdzīga un jēgpilna viņu līdzdalība sabiedriskajā dzīvē. Ierobežojumi sieviešu un meiteņu piekļuvei izglītībai vēl vairāk postoši ietekmēs Afganistānas ekonomiku un attīstību.
8. ES ir gatava pieņemt papildu mērķtiecīgus ierobežojošus pasākumus pret tiem, kas ir atbildīgi par nopietniem cilvēktiesību pārkāpumiem un aizskārumiem. Šie ierobežojošie pasākumi ir iecerēti tā, lai tie negatīvi neietekmētu Afganistānas iedzīvotājus un lai tie būtu atceļami.
9. Saskaņā ar ANO Drošības padomes Rezolūciju 1325 par sievietēm, mieru un drošību un ANO Drošības padomes Rezolūciju 2250 par jaunatni, mieru un drošību, kā arī ar attiecīgajām vēlākajām rezolūcijām ES atgādina, ka sievietēm un jauniešiem ir izšķiroša loma konfliktu novēršanā un atrisināšanā, miera sarunās, miera veidošanā, miera uzturēšanā, humanitārajā reaģēšanā un pēckonfliktu rekonstrukcijā, un uzsver, cik svarīga ir vienlīdzīga viņu līdzdalība un pilnīga iesaistīšanās visos centienos uzturēt un veicināt mieru un drošību.
10. ES un tās dalībvalstis turpinās amplificēt afgāņu sieviešu balsis, tostarp ar platformas "*Hear Us*" un ar ES atbalstītā Afganistānas sieviešu līderu foruma starpniecību, dodot iespēju starptautiskajai sabiedrībai uzklaut viņu viedokli un ņemt to vērā starptautiskās politikas veidošanā attiecībā uz Afganistānu.

11. ES stingri nosoda aizliegumu sievietēm strādāt valsts un starptautiskajās nevalstiskajās organizācijās un aicina *Taliban* nekavējoties atcelt savu lēmumu. Kā viena no galvenajām palīdzības sniedzējām Afganistānas iedzīvotājiem ES joprojām ir apņēmības pilna turpināt sniegt palīdzību, lai mazinātu smago humanitāro un sociālekonomisko krīzi. ES ir gatava sniegt humāno palīdzību un pamatvajadzību un iztikas līdzekļu atbalstu saskaņā ar principiālu pieeju atbilstoši starptautiskajām tiesībām, tostarp starptautiskajām cilvēktiesībām un starptautiskajām humanitārajām tiesībām, ievērojot humanitāros principus, un šajā posmā īpaši balstoties uz "Vadošajiem pamatprincipiem un līdzekļu devēju ekspektācijām" humānās palīdzības jomā.
12. No ES principiālās pieejas konkrēti izriet tas, ka palīdzību var turpināt gadījumos, kad sievietes var jēgpilni piedalīties tās sniegšanā un kad sievietes joprojām gūst labumu no pieejas "neradīt kaitējumu un nediskriminēt", pēc principa "sievietes sievietēm" aizsargājot arī labuma guvēju drošību. Darbinieces, kuras skar aizliegums, nebūtu jāaizstāj. Gadījumos, kad darbības nevar turpināt saskaņā ar ES principiālo pieeju, ES atbalsts minētajām darbībām tiek atkārtoti izskatīts. Šajā ziņā tiks ieviests stingrs uzraudzības mehānisms. ES aicina *Taliban* ievērot starptautiskās humanitārās tiesības, humanitāro un pamatvajadzību operāciju neitralitāti, neatkarību un objektivitāti un garantēt, ka visi palīdzības darbinieki, tostarp visas darbinieces, var turpināt piedalīties palīdzības sniegšanā un brīvi un netraucēti piekļūt visai teritorijai.
13. ES turpinās nelokāmi atbalstīt afgāņu neatkarīgos medijus, pilsoniskās sabiedrības organizācijas, tostarp tās, kas strādā cilvēktiesību un sieviešu tiesību jomā, un cilvēktiesību aizstāvjus, neraugoties uz slēgto un riskanto telpu, kurā tie darbojas.
14. ES īsteno ciešu koordināciju ar visiem reģionālajiem un starptautiskajiem partneriem un uzsver ANO būtisko lomu Afganistānā. ES turpinās pilnībā atbalstīt Apvienoto Nāciju Organizācijas Palīdzības misiju Afganistānā (*UNAMA*) saskaņā ar tās visaptverošajām pilnvarām ar spēcīgu cilvēktiesību komponentu, kā izklāstīts Drošības padomes Rezolūcijā 2678 (2023), kā arī darbu, ko veic ANO īpašais referents par cilvēktiesību stāvokli Afganistānā.

15. Padome pauž gandarījumu par ES klātbūtni Kabulā, kas stiprina palīdzības sniegšanu, pārtrauc politisko, drošības, ekonomisko un humanitāro situāciju, atvieglo operatīvo koordināciju un kontaktus ar īstenošanas partneriem un Afganistānas tautu un uztur vajadzīgo operatīvo sadarbību ar *de facto* iestādēm, nepiedēvējot tām nekādu legimitāti. Ar savu klātbūtni šajā valstī ES turpinās piešķirt prioritāti savam tiešajam atbalstam afgāņu tautai un sadarbībai ar to, tostarp brīvas un drošas pārvietošanās atvieglošanai afgāņiem, kurus varētu uzņemt ES dalībvalstis.
16. Padome atgādina, cik svarīgs ir darbs, ko veic ES īpašais sūtnis Afganistānā, paužot ES nostāju dialogos ar reģionālajiem un starptautiskajiem partneriem un plašu ieinteresēto personu loku gan Afganistānā, gan ārvalstīs, kā arī ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm uzturot kontaktus ar *de facto* iestādēm. ES un tās dalībvalstis atkārtoti uzsver, cik svarīgi ir turpināt dialogu un sadarbību ar visiem reģionālajiem un starptautiskajiem partneriem, lai veicinātu stabilu, drošu un pārtikušu Afganistānu. Prioritāte joprojām ir regulārais dialogs starp ES un Centrālāzijas partneriem par Afganistānu, kā arī sadarbība ar Afganistānas kaimiņvalstīm, musulmaņu vairākuma valstīm, Islāma sadarbības organizāciju un Persijas līča valstīm saskaņā ar 2022. gada 18. maija kopīgo paziņojumu par stratēģisku partnerību ar Persijas līča valstīm. Šajā sakarā ES atzinīgi vērtē starptautiskās sabiedrības, jo īpaši Islāma sadarbības organizācijas, izdotos stingros paziņojumus par sieviešu un meiteņu izglītību.
17. ES pauž nopietnas bažas par teroristu grupu, tostarp grupējuma *Islamic State Khorasan Province (ISKP)* un *Al-Qaida*, klātbūtni un darbībām Afganistānā. ES nosoda nepārtrauktos teroristu uzbrukumus, kas vērsti pret Afganistānas iedzīvotājiem, jo īpaši personām, kas pieder pie etniskām un reliģiskām minoritātēm, un starptautisko sabiedrību Afganistānā, kā arī pret kaimiņvalstīm. Afganistānai nevajadzētu atkal kļūt par bāzi terorisma un vardarbīga ekstrēmisma nolūkos veiktai uzņemšanai, plānošanai, apmācīšanai, finansēšanai vai to eksportēšanai uz citām valstīm, vai draudēšanai ar tiem vai uzbrukumiem citām valstīm. Šajā sakarā ES atgādina par viennozīmīgo prasību, proti, lai *Taliban* sarautu visas tiešās un netiešās saites ar terorismu, un atkārtoti uzsver *Taliban* atbildību terorisma apkarošanā. ES joprojām ir apņēmības pilna īstenot ES terorisma apkarošanas rīcības plānu attiecībā uz Afganistānu un ANO DP Rezolūciju 2593 (2021).

18. ES un tās dalībvalstis ir gatavas vēl vairāk pastiprināt atbalstu Afganistānas kaimiņvalstīm un partneriem visā plašākā reģionā, lai novērstu negatīvu pārrobežu ietekmi, tostarp terorisma, vardarbīga ekstrēmisma un reliģiskās radikalizācijas eksportu. ES veicinās regulāras konsultācijas terorisma apkarošanas jomā ar attiecīgajiem partneriem un kaimiņvalstīm, izmantojot divpusējus, reģionālus vai daudzpusējus forumus/formātus, un turpinās atbalstīt to spēju stiprināšanu, lai ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm novērstu un apkarotu terorismu un vardarbīgu ekstrēmismu.
19. ES ir nobažījusies par narkotiku ražošanu, kontrabandu un ziņām, ka ir paplašinājusies opija magoņu audzēšana, kas var radīt smagas sekas veselībai un drošībai Afganistānā, kaimiņvalstīs un tranzītvalstīs, kā arī Eiropā.
20. Turklāt ES ir nobažījusies par risku, ka Afganistānā un ārpus tās var tikt izplatīti kājnieku ieroči, vieglie ieroču un munīcija, un tādēļ pauž gandarījumu par to, ka Apvienoto Nāciju Organizācijas Palīdzības misija Afganistānā (*UNAMA*) ir pilnvarota atbalstīt reģionālus un starptautiskus centienus novērst un apkarot nelikumīgu kājnieku ieroču un vieglo ieroču tirdzniecību un destabilizējošu uzkrāšanu un to novirzīšanu Afganistānā un reģionā, un mudina turpināt atbalstīt darbības šajā sakarībā.
21. ES atzīst risku, ka tālāka humanitāro un drošības apstākļu pasliktināšanās varētu piespiest vairāk cilvēku pamest Afganistānu un ka tā rezultātā var palielināties piespiedu pārvietošana, tādējādi būtiski negatīvi ietekmējot centienus apkarot cilvēku tirdzniecību un novērst neatbilstīgu migrāciju. Ar pastāvošu tīklu starpniecību vajadzētu turpināt un vēl stingrāk uzraudzīt migrācijas plūsmas un cilvēku tirdzniecības pieauguma, migrantu kontrabandas un neatbilstīgās migrācijas risku un to iespējamu instrumentalizāciju. Izmantojot Eiropas komandas pieeju, ES turpinās veidot attiecības ar tām trešām valstīm, īpaši kaimiņvalstīm un tranzītvalstīm, kas uzņem lielu skaitu afgāņu migrantu un bēgļu, un palielinās savu atbalstu tām, lai stiprinātu to spēju nodrošināt aizsardzību, cilvēka cienīgus un drošus uzņemšanas apstākļus un ilgtspējīgus iztikas līdzekļus bēgļiem un uzņēmējām kopienām.

22. Aizsardzības nodrošināšana cilvēktiesību aizstāvjiem un citiem apdraudētiem afgāņiem joprojām ir ES prioritāte. ES un tās dalībvalstis turpinās brīvprātīgi nodrošināt drošus ceļus apdraudētajām personām, galvenokārt izmantojot pārmitināšanu un humanitāro uzņemšanu.
 23. Padome aicina ES Augsto pārstāvi un Komisiju nodrošināt, ka ES nostāja tiek darīta zināma visiem aktoriem Afganistānā, kā arī mūsu reģionālajiem un starptautiskajiem partneriem.
-